

Kurjimmista

KIRJAT

**Alain Mabanckou:
Pikku Pippuri.**

Suom. Saana Rusi. Fabriikki. 191 s.

Pikku Pippuri on romaani Moseksesta, joka asuu kongolaisessa orpokodissa 1970-luvun poliittisen myllerryksen keskellä. Väki-valta on jatkuvasti läsnä niin poikien keskinäisissä väleissä kuin heidän kasvattajiensa kurinpitometodeissa. Hellyyttä Pikku Pippuriksi kutsuttu Moses ei saa osakseen, vaan hänen elämänsä vaiheissa toistuu viidakon laki. Orpokodista hänen tiensä vie katulapiseksi ja satamaduunariksi. Hetken hän asustaa Mama Fiat 500:n ilotyttöjen luona, muistinsa menettäneenä parantajan hoivissa ja

lopulta hänet suljetaan jälleen eräänlaiseen laitokseen.

Hienoa, että afrikkalaista nykykirjallisuutta suomennetaan. Kongon tasavallassa vuonna 1966 syntynyt **Alain Mabanckou** on kirjoittanut yksitoista romaania ja lisäksi esseitä ja runoja. Hän on ollut muun muassa ranskalaisen Prix Renaudot -palkinnon sekä Man Booker International -palkinnon ehdokkaana. Nuoruudessaan hän opiskeli lakia Ranskassa, ja viimeiset kymmenen vuotta hän on opettanut ranskalaista kirjallisuutta Kalifornian yliopistossa Yhdysvalloissa. Mabanckou kirjoittaa ranskaksi, ja hän on yksi menestyneimpiä afrikkalaiskirjailijoita Ranskassa. *Pikku pippuri* oli Goncourt-ehdokkaana vuonna 2015.

Romaanin maailma on karu, ja Mabanckoun tyylin yksin-

WIKIMEDIA COMMONS/GEORGES SEGUIN

Puheenomaisuus ja elämäntarinoiden kerronta ovat Alain Mabanckoun keinot Pikku Pippuri -romaanissa.

kertainen toteavuus korostaa sitä. Järkyttäviä asioita ei hämmästellä, ne vain mainitaan ja pakon edessä hyväksytään. Tämä saa Pikku Pippurin vaikuttamaan alistuneelta, vaikka hänen järkkävän mielensä

erikoisia liikkeitä kuvataankin värikkäästi. Lukijan voi olla vaikea purematta niellä näiden yhteiskunnan heikoimpien ankeita kohtaloita.

Poikien käsitykset maailmasta syntyvät hyvin rajallis-

ten tietojen mukaan, auktoriteetteja kumartaen. Kongolainen mytologia on heille yhtä totta kuin historiankirjat tai luonnontiede. Myös keskinäisissä suhteissaan he uskovat vahvimman oikeuteen. Vallanpitäjien asema ei kuitenkaan ole vakaa, vaan valtaistuim horjuu tuon tuostakin niin orpokodin yhteisössä kuin valtakunnallisella tasollakin. Kapina muhii aina jossakin. Pojat näkevät vallassa olevissa myös naurettavia puolia. Vino huumori ei niinkään naurata, vaan tuo esiin epäkohtia.

Puheenomaisuus ja elämäntarinoiden kerronta ovat Pikku Pippuri -romaanin tyylikeinot. Toisaalta siinä mukaillaan joi-takin tekstityyppejä, kuten poliittisia kirjoituksia ja puheita. Länsimaiset vaikutteet saavat uudessa ympäristössä lisämerkityksiä. Katulapset

esimerkiksi ihailevat Robin Hoodia, mutta heidän nälkäisestä ryöstelystään puuttuu seikkailun hurma. Suomentaja **Saana Rusi** taipuu taitavasti erilaisiin sävyihin.

Mabanckou ottaa vuorotel-leen käsittelyynsä yhteisön merkkihenkilöitä ilotalon emännästä lastenkodin puutarhuriin. Heidän elämänsä tapahtumia, käännekohtia tai yksityiskohtia kuvaamalla luodaan henkilökuvia, mutta samalla rakennetaan kirjavaa kuvaa Kongosta ja kongolaisista. Romaanin rakenne onkin kiinnostava, sillä Mabanckou kuljettaa suvereenisti rinnakkain väljää juonta, henkilökuvia ja muita pikku tarinoita. Suullisen tarinakerrontaperinteen ja modernin romaanin kerrontakeinot soljahtavat sujuvasti yhteen.

Päivi Brink